УДК 336.71

Петручок Юрій
студент групи ПФм-61
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Науковий керівник: Письменний Віталій
доктор економічних наук, доцент
професор кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м.Тернопіль, Україна

Yuriy Petruchok
student of PFm-61group
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Scientific supervisor: Vitalii Pysmennyi
Doctor of Sciences (Economics), Docent
Professor of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКУ ТА МЕТОДИКИ ЙОГО ОЦІНЮВАННЯ
THEORETICAL BASICS OF THE BANK'S FINANCIAL STATE AND METHODS OF ITS EVALUATION

Однією з умов ефективного функціонування та розвитку економіки країни є стабільна банківська система, яка складається зі сукупності різних видів банків і кредитних установ, що діють в рамках загального грошово-кредитного механізму. Своєчасний аналіз фінансового стану допомагає запобігти більшості проблем, пов'язаних з діяльністю банківських установ, а також сприяє зміцненню та стабільності не тільки окремого банку, але й банківської системи в цілому. Здійснення аналізу фінансового стану банківських установ є пріоритетною задачею органів банківського нагляду, банків і професійних учасників ринку.

Аналізуючи підходи до дослідження поняття «фінансовий стан банку», необхідно відзначити диференційованість думок. Зокрема, А. Г. Загородній його розглядає як стан економічного суб'єкта, що характеризується наявністю в нього фінансових ресурсів, необхідними для господарської діяльності, підтримання нормального режиму праці та існування, здійснення грошових розрахунків з іншими економічними суб'єктами [1]. О. В. Дзюблюк та Р. В. Михайлюк зазначають про те, що фінансовий стан банку визначається наявністю у нього фінансових ресурсів, забезпеченістю грошовими ресурсами, необхідними для діяльності, підтримки нормального режиму роботи, здійснення грошових розрахунків з іншими економічними суб'єктами [2].

Якщо звернутись до трактувань фінансового стану іншими фахівцями банківської справи, то деякі з них розкривають поняття «фінансовий стан» через ті чи інші показники діяльності. Так, А. М. Герасимович його визначає через оцінку показників фінансової стійкості, ділової активності, ліквідності, ефективності управління [3, с. 549]. Схожих поглядів дотримуються Р. І. Тиркало та З. І. Щибиволок, які розглядають фінансовий стан банку через низку «коефіцієнтів-індикаторів», розподілених за такими групами: фінансова сталість банку, стан оборотних активів і джерел їх покриття, платоспроможність, ліквідність [4, с. 135].

Отже, враховуючи наведені погляди науковців, можемо стверджувати, що фінансовий стан банку – це економічна категорія, яка характеризує фінансово-економічну діяльність банку за допомогою певної системи аналітичних показників у чітко визначений момент часу. Головним об'єктом аналізу фінансового стану банку є його комерційна діяльність,

аналізуються як сам банк, так і його взаємодія з іншими банками, клієнтами тощо. Метою аналізу є визначення джерел, якості та стійкості доходів банку, узагальнення результатів та надання рекомендацій для управлінських рішень для поліпшення банківської діяльності. Аналіз також охоплює дотримання ліквідності, порівняння з іншими банками-конкурентами, забезпечення адекватності та достатності капіталу.

Є різні методики для оцінки фінансового стану банку. Однією з найпоширеніших методик є бальна, яка дозволяє оцінювати банк у балах, присвоєних йому за кожним показником, і дозволяє класифікувати банк в певну групу. Індексні методики популярні завдяки своїй простоті, але вимагають правильного вибору важливих фінансових показників, які відображали б усі аспекти діяльності банку. Регресійна методика включає аналіз багатьох банків та факторних показників для визначення середніх значень, щоб зробити порівняння та оцінку.

У вітчизняній практиці використовуються рейтингові моделі, які допомагають оцінити фінансову стійкість та ефективність банків. Серед них слід відзначити американську систему CAMELS, яка аналізує п'ять ключових аспектів банківської діяльності: капітал (Capital Adequacy), активи (Asset Quality), менеджмент (Management Quality), доходи (Earnings), ліквідність (Liquidity), і відзначає їх за шкалою від 1 до 5, де 1 вказує на найкращі показники, а 5 – на найгірші. Також в Україні використовується модель рейтингу банків, розроблена В. С. Кромоновим, EUROMONEY і модель П. В. Матвієнка, які враховують різні аспекти діяльності банків та надають засоби для порівняння їх результатів.

Таким чином, оцінка фінансового стану банку є важливою складовою фінансового аналізу, що допомагає розкрити ключові аспекти його діяльності. Перш за все, вона дозволяє ідентифікувати ризики, з якими банк може стикнутися, і вжити вчасних заходів для їх зменшення. Крім того, аналіз фінансового стану надає можливість оцінити рентабельність банку, що є важливим показником його успішності. Враховуючи важливість банків для стабільності економіки, правильна оцінка їх фінансового стану може вплинути на рішення регуляторних органів та вкладників, сприяючи зміцненню довіри до фінансової системи в цілому.

Перелік використаних джерел:

1. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. Львів: Львівська політехніка, 2005. 714 с.

2. Дзюблюк О. В., Михайлюк Р. В. Фінансова стійкість банків як основа ефективного функціонування кредитної системи: монографія. Тернопіль: Терно-граф, 2009. 316 с.

3. Герасимович А. М., Парасій-Вергуненко І. М., Кочетков В. М. та ін. Аналіз банківської діяльності: підручник; за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. А. М. Герасимовича. Київ: КНЕУ, 2010. 599 с.

4. Тиркало Р. І., Щибиволок З. І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг. Київ: Слобожанщина, 1999. 236 с.